

като морално, умствено и особено като физическо същество. Днешната „висока култура“ води човечеството към израждане — ето истината!

Следователно, ако липсата на култура и просвѣта въ нашето село е липса на такава култура, която изражда човѣка, то ние нѣма защо да съжаляваме, че нашето село не е културно. Ала думата ни е за изостаналостта на нашето село въ смисълъ, че нему липсва още каква да е култура и просвѣта. Като говоримъ за просвѣта, то не трѣбва да се разбира просвѣта въ смисълъ на **грамотностъ**. Защото нашиятъ народъ, пъкъ и специално селото ни сж грамотни: най-грамотниятъ народъ на Балканския полуостровъ е българскиятъ народъ!

Значи, нашето село има нужда отъ една основна и системна просвѣта. Културата въ нашето село трѣбва да се повдигне.

*

Главенъ източникъ за просвѣта на нашето село е училището. То подпалва първитѣ искри въ душата на народа. Но тия искри скоро биха загаснали, заглѣхнали, ако не се явятъ на помощ читалищата, кооперациитѣ и др. просвѣтни институти.

Нашитѣ читалища сж единъ специаленъ културно-просвѣтенъ факторъ, какъвто не съществува току-речи въ никоя западна страна. Още преди освобождението на България отъ турското иго читалищата сж играли голѣма роля за повдигане съзнанието на народа и подготовката му за освободителна борба.

Изоставени на заденъ планъ следъ освобождението, читалищата въ последно време се съживяватъ, растатъ на брой и здраво прегръщатъ дѣлото на извъншколската просвѣта.

Щомъ е дума за селото, освенъ читалището, като важенъ народопросвѣтенъ двигателъ, ще посочимъ и другъ. **Това е селската кредитна кооперация.**

Появата на кредитната кооперация у насъ, въ селото, както изобщо и въ другитѣ страни, винаги е имала на знамето си написани и високо-културни и просвѣтни задачи. Собствено, бащата на селската кредитна кооперация, **Райфайнзенъ**, още при поставяне основитѣ на първата кредитна кооперация въ селото Хедерсдорфъ (Германия) въ началото на 1860-тѣ години между кредитнитѣ задачи на сдружението е поставилъ и цели нравствено-просвѣтни. У насъ още съ появата си преди 30—35 години селскитѣ кооперации, между ступанскитѣ си задачи, си поставиха и чисти просвѣтни и културни цели.

Първитѣ пионери за създаване на селската кооперация у насъ бѣха учителитѣ, наредъ съ тѣхъ и свещеницитѣ. Тия пио-